

POSTANOWIENIE

Dnia 4 lipca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dawid Miąsik

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa G. S.
przeciwko Zespołowi Szkolno - Gimnazjalnemu Nr [...] w R.
o uznanie wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne i wynagrodzenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 4 lipca 2018 r.,
zażalenia powódki na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w P.
z dnia 16 stycznia 2018 r., sygn. akt V Pa [...],

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Powódka G. S. wniosła w pozwie o uznanie za bezskuteczne dokonanego wobec niej przez pozwanego Zespół Szkolno-Gimnazjalny Nr [...] w R. wypowiedzenia umowy o pracę, a następnie – w przypadku ustania stosunku pracy – o przywrócenie jej do pracy na poprzednio zajmowane stanowisko.

Sąd Rejonowy w R., wyrokiem z 5 stycznia 2015 r., oddalił powództwo.

Apelację od tego wyroku wniosła powódka, domagając się „przywrócenia do pracy z jednoczesnym zasądzeniem na jej rzecz odszkodowania z tytułu bezpodstawnego rozwiązania umowy o pracę” (k. 172).

W toku postępowania apelacyjnego w piśmie procesowym z 16 maja 2016 r.

pełnomocnik powódki zmodyfikował żądanie wniosku apelacji w zakresie przywrócenia powódki do pracy i w miejsce tego żądania wniósł „o zasądzenie kwoty 9.529,20 zł odszkodowania równowartego trzymiesięcznemu wynagrodzeniu z tytułu bezpodstawnego wypowiedzenia umowy o pracę powódce wraz z odsetkami od dnia wniesienia pozwu i kosztami procesu za obydwie instancje, przy jednoczesnym uznaniu za niecelowe przywrócenie powódki do pracy na poprzednio zajmowane stanowisko” (k. 191).

Sąd Okręgowy w P., wyrokiem z 17 maja 2016 r., uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w R. do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania w instancji odwoławczej.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy w R., wyrokiem z 10 stycznia 2017 r., zasądził od pozwanego na rzecz powódki tytułem odszkodowania kwotę 9.529,20 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 8 maja 2014 r. do dnia zapłaty; ponadto nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 3.176,40 zł i orzekł o kosztach procesu.

Apelację od tego wyroku wniósł jedynie pozwany.

Sąd Okręgowy w P., wyrokiem z 10 października 2017 r., zmienił zaskarżony wyrok w całości i oddalił powództwo oraz nie obciążył powódki kosztami procesu za obie instancje.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w P. z 10 października 2017 r. wniosła powódka. Wartość przedmiotu zaskarżenia oznaczyła na kwotę 38.124 zł.

Sąd Okręgowy w P., postanowieniem z 16 stycznia 2018 r., odrzucił skargę kasacyjną.

Sąd zauważył, że wartość przedmiotu zaskarżenia nie mogła przekroczyć 9.530 zł, ponieważ taka też była (zaokrąglona w górę do pełnego złotego) wartość przedmiotu sporu przed Sądem Rejonowym przy ponownym rozpoznaniu sprawy w świetle pisma procesowego pełnomocnika powódki z 16 maja 2016 r. Pełnomocnik powódki zmodyfikował bowiem żądanie i wniósł o zasądzenie na rzecz powódki odszkodowania z tytułu bezpodstawnego wypowiedzenia umowy o pracę w miejsce wcześniej żądanego przywrócenia do pracy. Z nieznanych przyczyn pełnomocnik

powódki w skardze kasacyjnej określił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 38.124 zł. W toku postępowania nie doszło bowiem do rozszerzenia powództwa. Dodać należy, że również w apelacji pozwany, zaskarzając wyrok Sądu Rejonowego w całości, określił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 9.530 zł. W tym stanie rzeczy, skoro wartość przedmiotu sporu przed Sądem Rejonowym została określona przez pełnomocnika powódki na kwotę 9.530 zł, czego pozwany nie zakwestionował ani w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, ani w apelacji, a dopiero wnosząc skargę kasacyjną powódka wskazała kwotę 38.124 zł, należało uznać, że nastąpiło to wyłącznie w celu przekroczenia ustanowionego w art. 398¹ § 1 k.p.c. progu dopuszczalności skargi kasacyjnej. W konsekwencji uznać należało, że skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu z mocy art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego w P. wniosła powódka, zarzucając naruszenie: art. 23¹ k.p.c., regulującego sposób określenia wartości przedmiotu sporu (i zaskarżenia) w sprawie o rozwiązanie stosunku pracy, w tym przypadku jako równowartość 12-miesięcznego wynagrodzenia za pracę, oraz art. 25 § 1 i 2 k.p.c. i art. 26 k.p.c.

Zdaniem składającej zażalenie Sąd Okręgowy nietrafnie przyjął jako kasacyjną wartość przedmiotu zaskarżenia wartość odszkodowania. Sprawa cały czas toczyła się o uznanie wypowiedzenia za bezpodstawne. Wtórnią okolicznością było przywrócenie powódki do pracy i wtórnią okolicznością było uznanie o niesłuszności przywrócenia do pracy z jednoczesnym zasądzeniem odszkodowania na zasadzie art. 45 k.p.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się nieuzasadnione i dlatego podlegało oddaleniu.

Powódka domagała się przywrócenia do pracy. W pozwie nie oznaczyła wartości przedmiotu sporu i nie była wzywana do jej oznaczenia. Wyrokiem z 5 stycznia 2015 r. Sąd Rejonowy oddalił powództwo o przywrócenie do pracy. W apelacji od tego wyroku powódka oznaczyła wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 30.000 zł (k. 170). Wartość ta nie była sprawdzana w postępowaniu

apelacyjnym w trybie art. 25 k.p.c. Na skutek apelacji powódki wyrokiem z 17 maja 2016 r. Sąd Okręgowy uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu. W toku postępowania apelacyjnego powódka zmodyfikowała roszczenie, domagając się zasądzenia odszkodowania w kwocie 9.529,20 zł (k. 191). Po ponownym rozpoznaniu sprawy wyrokiem z 10 stycznia 2017 r. Sąd Rejonowy zasądził od pozwanego na rzecz powódki odszkodowanie w kwocie 9.529,20 zł (odpowiadającej jej trzymiesięcznemu wynagrodzeniu za pracę). Nie oddalił powództwa w części dotyczącej przywrócenia do pracy, ponieważ na tym etapie postępowania rozstrzygał już tylko o odszkodowaniu. Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wniósł tylko pozwany; jako wartość przedmiotu zaskarżenia w apelacji podał kwotę 9.530 zł (k. 263), tożsamą z wysokością zasądzanego odszkodowania. Wyrokiem z 10 października 2017 r. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok i oddalił powództwo (o odszkodowanie). Na etapie ponownego postępowania apelacyjnego wartość przedmiotu zaskarżenia wynosiła już tylko 9.529,20 zł (po zaokrągleniu do pełnego złotego – 9.530 zł).

Zgodnie z ugruntowaną linią orzecznictwa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 listopada 2016 r., III CZ 46/16) oznaczenie wartości przedmiotu sporu należy do powoda, a wskazana przez niego wartość przedmiotu sporu, która nie została sprawdzona przez sąd pierwszej instancji (art. 25 k.p.c.), pozostaje aktualna w postępowaniu apelacyjnym (art. 368 § 2 k.p.c.), a następnie w postępowaniu kasacyjnym (art. 368 § 2 w związku z art. 398⁴ § 3 i art. 398²¹ k.p.c.). Jeżeli jednak na późniejszym etapie postępowania doszło do modyfikacji żądania – wartość przedmiotu zaskarżenia wyznacza wartość zmodyfikowanego żądania.

Zdaniem Sądu Najwyższego zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego o odrzuceniu skargi kasacyjnej jest prawidłowe. Wartość przedmiotu zaskarżenia na etapie postępowania kasacyjnego jest niższa od 10.000 zł.

Według art. 23¹ k.p.c., w sprawach o roszczenia pracowników dotyczące nawiązania, istnienia lub rozwiązania stosunku pracy, wartość przedmiotu sporu (wyznaczającą również wartość przedmiotu zaskarżenia) stanowi, przy umowie na czas określony – suma wynagrodzenia za pracę za okres sporny, lecz nie więcej niż za rok, a przy umowach na czas nieokreślony – za okres jednego roku. Taką też wartość miał przedmiot sporu określony żądaniem zgłoszonym w pozwie i taka była

wartość przedmiotu zaskarżenia apelacją wniesioną przez powódkę od pierwszego wyroku Sądu Rejonowego. Uległo to zmianie na etapie pierwszego postępowania apelacyjnego w związku z modyfikacją żądań powódki a następnie wniesieniem przez pozwanego apelacji od drugiego wyroku Sądu Rejonowego zasądającego na rzecz powódki odszkodowanie, czyli świadczenie pieniężne o określonej ściśle wysokości. W zaistniałej sytuacji procesowej wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego oddalającego powództwo o odszkodowanie przestała wyznaczać suma wynagrodzenia za pracę za rok (art. 23¹ k.p.c.), a zaczęła wyznaczać zasądzona na rzecz powódki kwota odszkodowania (art. 19 k.p.c.).

Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie przyjmuje, że w sprawie o zasądzenie odszkodowania z tytułu bezprawnego rozwiązania umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony bez wypowiedzenia wartość przedmiotu sporu stanowi podana kwota pieniężna (art. 19 § 1 k.p.c.), a nie suma wynagrodzenia za pracę za okres jednego roku (art. 23¹ k.p.c.). Przepis art. 23¹ k.p.c. w zakresie, w jakim reguluje sposób oznaczenia wartości przedmiotu sporu w sprawach o roszczenia pracowników dotyczące nawiązania, istnienia lub rozwiązania stosunku pracy, ma zastosowanie tylko do roszczeń majątkowych niepieniężnych (postanowienie z 5 kwietnia 2017 r., III PZ 1/17, LEX nr 2298285). W postanowieniu z 8 sierpnia 2010 r., II PZ 28/10 (LEX nr 784926) Sąd Najwyższy stwierdził, że w sprawie o zasądzenie odszkodowania z tytułu bezprawnego rozwiązania umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony bez wypowiedzenia na podstawie art. 52 k.p. wartość przedmiotu sporu stanowi podana kwota pieniężna (art. 19 § 1 k.p.c.), a nie suma wynagrodzenia za pracę za okres jednego roku (art. 23¹ k.p.c.). To samo należy odnieść do spraw, w których powód dochodził odszkodowania z tytułu nieuzasadnionego wypowiedzenia umowy o pracę.

Także w uchwale z 6 grudnia 2001 r., III ZP 28/01 (OSNAPiUS 2002, nr 15, poz. 35) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, zgodnie z którym w sprawie o zasądzenie odszkodowania z tytułu bezprawnego rozwiązania umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony bez wypowiedzenia, wartość przedmiotu sporu stanowi podana kwota pieniężna (art. 19 § 1 k.p.c.), a nie suma wynagrodzenia za pracę za okres jednego roku (art. 23¹ k.p.c.). Jeżeli więc Sąd Rejonowy zasądził na rzecz powódki

odszkodowanie z tytułu nieuzasadnionego wypowiedzenia umowy o pracę, to z punktu widzenia pozwanego, który wniósł apelację od wyroku zasądającego odszkodowanie, sprawa nabrała charakteru sprawy o roszczenie pieniężne i dlatego wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną stanowi dla powódki również kwota pieniężna, która była przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego, stosownie do art. 368 § 2 w związku z art. 19 § 1, art. 398²¹ i art. 398⁴ § 3 k.p.c.

Mając na uwadze wskazane okoliczności Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji, na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.